

הגליון הכולל לבני הכפרים כרכים ומוקפות חומה

העידוד לחידוד

המאחד לב השמחים בדרכה של תורה כהלכה

לע"נ ר' שמעון יהודה בן הגה"צ ר' אברהם יעקב (זיידל) עפשטיין זצוקלה"ה

אורה ושמחה

"כי מרדכי היהודי משנה לפלך אחשוורוש ונדול ליהודים ורצו לרב אחיז דרש טוב לעמו ודבר שלום לכל ירעני". אסתר ג'.

ברכת 'הרב את ריבנו' שאותה אנו מברכים בסיום קריאת המגילה מקורה במגילת כ"א ב': "לאחריה מאי מברך, ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, הרב את ריבנו, ופזן את דיננו, והנחמנו את נקמתנו, והפזר לנו מצרנו, והתשלם גמול לכל אויבי נפשנו. ברוך אתה ה' הנפרע לעמו ישראל מכל צרתה. רבא אמר, האל המושיע. אמר רב פאפ, הלכך נמרירו תלוייהו, ברוך אתה ה' הנפרע לעמו ישראל מכל צרתה, ותכתבו הראשונים על דברי רב פאפ אלו 'כן עמא דבר', והיינו שכן נהגו. ונרצו להבין כיצד חותמים ברכה זו בשנים, גם בהודיה על הנקמה, מה שה' פורע לישראל מכל צרה, וגם על הישועה, שה' הוא 'הקל המושיע', כאשר נמריר הוא בברכות מ"ט א', "רבי אומר, אין חותמים בשנים... וטעמא מאי אין חותמים בשנים, לפי שאין עושין מצות חבילות חבילות". ובגאון האורחות חיים (ח"א), הלכות מגילה ופזרים אות (ו'), היות הישועה והנקמה שייכים אחד לשני, שאין ישועה שלמה אלא בשתיים, לכך 'צריכין אנו לנפיק שבח והודאה על שתייהן, אחת שנפרע לנו מן האויבים, והאחרת גדולה מזו שהושיענו וישנ לאנו פסוק ממנו איש, כדכתיב (אסתר ט' ב') ואיש לא עמד בפניהם, וזה היה פלא ונס גדול בזה ספק אין כמוהו שלא פגע בהם אדם".

עוד יש לדקדק בנוסח ברכת הודיה זו, שנאמר בה המש לשונות של מעלה וגדולה לה', הרב, הדין, הנוקם, המשלם גמול והנפרע, ונרצו להבין מדוע נתקנו כל המשות לשונות אלו בברכה.

הנה ידוע הדבר שמאז מן תורה שבד' קריאת שנתא הגויים לישראל, מצרים הגויים לישראל בשל שנתא בלא כל טענה וטעם, סיבה ועילה, אלא רק בדרוש ובשואה, במצא ומריבה, ויש פעמים שבאים על עמא שיהא טענה מסוימת, שאומרים הגויים שיש להם סיבה וטעם לרדיפתם. ורדיפת הגויים, לפעמים היה מחמת עוונותיו שנרמזו, כן, ולאחר שסבלו והתחייסו עונש עוונותיו, הרי הגיעה העת לשיעורו ולגאולה. וגם בעצם המריעים עצמם וישנ לחוקה לשנים, יש כאלו שהם אויבי ישראל ומלב ונפש תמיד חורשים עליה רעות, ויש כאלו הצוררים את ישראל אל לא משנאה מיוחדת לישראל, ומלב שבתבעים הם משותפים ודרכם להרע תמיד, או שהם מצירים לישראל במצות אדוניהם האויבים, ומלב אלו הקב"ה מצלינו ומשוענו מידם בשיעורות אלה.

ובגאון בחשב לשונות הודיה הללו, כונת הדברת יוסף (אור"ח ריש ס' תרצ"ב), נראה שיש בהם הודיה כנגד אלו המהשם סווי מקציהם. כנגד העלת' ה' מיד הראשונים הרודפים את ישראל מכל טענה, אנו מודים 'הרב את ריבנו', שה' רב את הרב שכל עם הגוים שממחיתו רודפים אותו. כנגד העלת' ה' לעמו מיד השנים הרודפים את ישראל בלא כל טעם וסיבה אלא בדרפה מתוך שנאה, אנו מודים 'זרן את דיננו', שה' זן את הדין שלנו עד לא אותם שרעים. כנגד המציאות שהעונות גרמו את הצרה ואשר סבלו וצילנו ה' את ישראל, ה' המצירה, על כן אנו מודים 'הנוקם את נקמתנו', שה' נקם וישב ושלם לגויים על כל מה שעשוים לישראל. ועל נסי' ה' והצלתנו מאלו האויבים שונאי ישראל ומלב ונפש, אנו מודים 'המלך גמול לכל אויבי נפשנו', שעל דבר זה נזכר הלשון 'גמול', שה' מודד ומלב ונפש את מלך כנגד מדה כרוע מעלליהם, כדי שיכירו כי 'ה' עשית את זאת על שהרוע לישראל. ועל הפלאת' שה' מפליא עמנו להצילנו מיד אותם הצוררים בעצם מחמת רצונו להרע תמיד או ששעוים זאת במצות אדוניהם, אנו מודים 'הנפרע לנו מצרנו', שה' נפרע מהם, אך לא במדה כנגד מדה, כי לא דעת להם ולא תבונה, ולכן מדויקים חמשת לשונות הודיה אלו.

ולפי זה מבין שיש הבדל בין נוכח, מובן גם החתימה של הברכה, שהיא 'אין מודד הטוב לפעול נזק או לשלום בעמך כחבית יוסף, אלא על פי שחוק רע... כל חתם הנפרע לעמו ישראל מכל צרה, האל המושיע, כלומר כשהקב"ה נפרע מהצרים לישראל, אין התכלית לנקמה כי אם להושיע את ישראל, להנשארים ולדורות הבאים ישמעו ויראו ולא יזדון עוד".

ובגאון נוסף כתב חבית יוסף, שלא תמיד ישנה תועלת לאוהבים בנקמה שיעשו בצוריהם, שפעמים הנקמה בצוררים באה רק אחרי שכבר נהרגו האוהבים, ושבו אין בה תועלת. אבל הקב"ה אינו עושה כן, אלא נוקם בצוררים עוד לפני שהספיק להרוג את האוהבים, והיינו שנפרע בצוררים ומושיע את ישראל, ושבה זה מדויק מבטע לשון הברכה.

דוד המלך מודה ומשבח את ה' (תהלים קט"ו יב'): "מִה אֲשִׁיב לִי, כִּי תִגְמְלוּהוּ יְעִלִי, וְכִי דִקְדָּקוּ הַמַּעֲרִים בַּמַּשְׁמַע דְּבָרֵי אֱלֹהִים לִי כִּי תִגְמְלוּהוּ יְעִלִי, וְיִבְרֹא אֶת אֲחִי דְּבָרִכִי. חִי"א קוֹנְסֵרֵס זִרְעוֹ מִיָּד, עַל מַהֲדָה שֶׁל מַסֵּחַ (מורסם בספור 'ענין ע"ה), כונת ביאור יצ"ע משל בשם רבינו חיים וסאל זצ"ל כדלחן:

משל למלך דוד ששלח את שליחו לפדות את בן יידו שנפל בשבי מלך האויבים, ומלכד מה שמלך האויבים לא קיבל את השליח, וסוף חרף ולקח את המלך הגדול. שמועין כן המלך הגדול, שלח את חייליו לשלחם ממלך האויבים, שברו את מלכותו והשתחוית את האלילים ושוחרו ר' בן יידו ושיחורו לאביו. בשנעשעו המלך בן שרי מלכותו, הסתפקו השירים בסיבת הדבר שיצא המלך למלחמה, ולמרות המצאות הרבית והכבדית רוב, האם הוא מתחבר רוב אהבתו לידו, וכל המלחמה היתה רק למטרותיו, וגם אילו מלך האויבים היה רק משיב בשליח לבקשה לשחרר את השבוי גם היה יוצא להלחם בו, או שסא כל המלחמה והחרור והחורבן שעשו לאויבים, היה רק בשל נעם המלך הגדול על שמלך האויבים חירף ונרצו, וכלל לא מחמת מטרותיו לשחרר את השבוי, ואילו מלך האויבים היה רק משיב בשליח לבקשה לשחרר את השבוי, כלל לא היה יוצא לעלי למלחמה. הדרך לדעת את סיבת המלחמה, הסכימו השירים ביניהם, שחזו בזה המלך עם בן יידו כעת אחרי ששוחרו, אם ישוב לביתו וישחרר ומעמדו, הרי שכל מה שעשה המלך היה לכבד עצמו ובמטרה למחות על בזיונו, אבל אם כעת נכשן מידו שוחרו, ימנעו המלך לרש או שיהיה לואכלי שולחן, אות ומפת של החרדה הוזה היות היחידות והאבהה שיש למלך כלפי אוהבו.

הנמשל הוא, סיבת המכות הגדולות שהכה ה' במצרים וגאולת ישראל מידם. בתחילה ה' שלח את משה שליחו שיפדה את ישראל בני אברהם ואבובי מדי פהרה, אך ששפירה שמע את דברי משה, פתח בחרף וגדוף כלפי מעלה, וסופו היה 'הכח שער מכות עד שרשע את כל ארצו והוציא את ישראל לחירות עולם. שהיה מקום להסתפק מדוע העניש ה' את פרעה בידו הגדולה, האם מחיבתו לישראל או מכנסע על פרעה על דברי החירוף והגדוף כלפי מעלה. אך כאשר רוצים את כל החסדים שה' גמל עם ישראל במדבר, מוכח שכל מה שה' עשה למצרים, לא היה לצורך עצמו, אלא להוציא את ישראל מידם ולקנות את נקמת ישראל בהם על כל מה שהרעו ועינו אותם.

ולפי זה במאור החי"א לא שראו שכל דבר לה, ככל הנמשליו של ה' הם 'עלי', בשביל כלל ישראל וצלתם, ועל ידי הבסיס שה' עשה עמנו והעניש את צורינו, בינו כל הגויים שה' שומר ומשגיח בתמידות עליו לטובה, ועל ידי זה יפחדו מלפגוע ולהצר לישראל.

כשרואים את שם פזרים כיצד השיב ה' להמן על ראשו והגדוף ואת בניו על העץ, יכולים להסתפק בטעם הדבר, האם הוא מאהבה ה' לעמו או מחמת דברי הפיירה והגדוף שאמר המן על ה', שחיללה את שיעה לפניו ויש זקנה לפניו וכנהה הכל הבליים.

אם נתבונן בפקוטי סיום של שם פזרים, אומר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, לא נמצא בהם על מפתלי של הגויים או ריבוי כבוד שמים, אלא את גדולתו של מרדכי היהודי שכיכל לעזור לסיוע לאחיו, שהפוסק האחרון הוא: "כי מרדכי היהודי משנה לפלך אחשוורוש ונדול ליהודים ורצו לרב אחיז דרש טוב לעמו ודבר שלום לכל ירעני, מתוך דברים אלו ניתן להוכיח בבירור שהנפרע לעמו ישראל מכל צרתה", הוא 'הקל המושיע', שהכל דבר אחד הוא, וזה הקל המושיע וישענינו בגאולה השלימה במהרה בימינו אכ"י.

לעילוי נשמת
ר' יהודה בן ר' שמואל הכהן ז"ל
נלב"ע י"ג אלול תשנ"ו
ולע"נ רחמי ע"ה
בת רבי אהרן ז"ל
נלב"ע י"ז אדר תשע"ב
ולע"נ מרת ברכה ל"ה
בת ר' יהודה הכהן ז"ל
נלב"ע כ"ב שבט תשע"ד
תנצב"ה

לר פ ו א ת ו
השלימה של
האברך המופלג
שמואל יהודה
בן חנה רוזל
בתוך שאר חולי ישראל
נא להזכירו בתפילה
לרפואה שלמה

לעילוי נשמת
הרב שבתאי זצ"ל
ב"ר ברוך הכהן ז"ל
קובין
נלב"ע י"ד חשוון תשנ"ה
תנצב"ה

לזכות
התרום שליט"א
ובני משפחתו שיחיו
שיזכו לשפע ברכה
והצלחה בכל מעשי
ידיהם
ואך טוב וחסד ירדפום
כל הימים

פרשת תצוה - זכור - תשע"ה

גליון פורים

שנה תשיעית

פתשגן הכתב

בשכר בכייתו של זקני נולדתי,
וכמותו בסופי בכיתי ויללתי.

משפלות לגדולה מרובה עליתי,
ושבעים ימים בלבד בה עמדתי.

בתואר מיוחד נתכניתי,
ולא על שם אבי נקראתי.

מי אני?

רמז: דמות מעין המאורע

חילוקא דפוריא

כתב החינן (מצוה תר"ג), "שנצטוונו לזכור מה שעשה עמלק לישראל... ונוהגת מצוה זו בכל מקום ובכל זמן, בזכרים כי להם לעשות המלחמה ונקמת האויב, לא לנשים".

ע"י סוטה מ"ד ב', דמלחמת חובה, כ"ע מודו ד"הכל יוצאין אפילו חתן מחדור וכלה מחותנה", וכיון שכן, גם לנשים לעשות המלחמה ונקמת האויב, וא"כ למה יצאו מכלל מצות הזכירה, הרי הא בהא תליא.

וצריך ביאור!!!

שיעין סודות

היכן מצינו לשון 'חוב' שאינו
אלא מצוה ולא לעיכובא.

מעניינא דתעניתא

"ובימי מרדכי ואסתר יש אומרים דשלשה ימים לא היו רצופין, רק שני חמישי ושני, וכל אחד לילה ויום, כמו שכתוב (אסתר ד' ט"ז), לילה ויום גם אני ונערותי אצום..." (פמ"ג אור"ח תרפ"ו א"א סק"ב).

היאך ניתן להוכיח מתלמודא דידן,
שהיו ג' ימים רצופין?

מעניינא דמגילתא

"בן עיר שהלך לכרך, או בן כרך שהלך לעיר, אם היה דעתו לחזור למקומו וכו', ואם לא היה בדעתו לחזור אלא לאחר זמן הקריאה, קורא עם אנשי המקום שהוא שם" (ש"ע ס' תרפ"ח ס"ה).

היאך משכחת לה לענין הלכות ברכת הנהנין,
לדכאורה אזלינן נמי בתר 'דעתו לחזור' לעירו,
או לארצו?

חדוותא דפוריא

"נחלקו הפוסקים אם יש חשש איסור 'סחורה' במשלוח מנות מפירות שביעית

היאך יתכן שיוכל לשלוח מפירות שביעית, ויוצא בזה ידי חובתו לכ"ע, בלא שיעבור באיסור סחורה?

לעילוי נשמת איש רב פעלים להצלת פליטי השואה ברוחניות ובגשמיות, ה"ר חיים צבי ב"ר דוד ז"ל מיטלר נלב"ע כ"ו אדר תשל"ה תנצב"ה	לעילוי נשמת ר' יצחק ב"ר שמואל שאול הלוי ז"ל נלב"ע ד' אדר תשס"ב ורעייתו מרת שבע ע"ה ב"ר דוד הלוי ז"ל נלב"ע כ"ז מרחשון תשנ"א תנצב"ה	לעילוי נשמת מרת טויבא פייגא ע"ה ב"ר שמואל חיים ז"ל יום פטירתה כ"ג אדר תנצב"ה	לעילוי נשמת הרב מנחם זצ"ל בן מרים ע"ה תנצב"ה	לזכות רבינו דר"מ ישיבת דר"מ הלל חררה	לעילוי נשמת מרת חסיה לאה ע"ה גולדשמיט ב"ר אליעזר זוסמן הכהן זצ"ל תנצב"ה	לעילוי נשמת עירית ע"ה בת יבלת"א ר' חיים שיחי' דרובינר תנצב"ה	נדבת האחים יוסף ויעקב סליח"ו לעילוי נשמת הוריהם נ' נסים בן יוסף ואמה ז"ל נלב"ע י' סיון תשע"א ומרת שמחה ארלט בת זאק ורוזין ע"ה נלב"ע י' טבת תשע"ה תנצב"ה
--	--	--	---	---	---	--	---

הגליון הכולל לבני הכפרים כרכים ומוקפות חומה

העידוד לחידוד

המאחד לב השמחים בדרכה של תורה כהלכה

לע"נ ר' שמעון יהודה בן הגה"צ ר' אברהם יעקב (זיידל) עפשטיין זצוקלה"ה

לעילוי נשמת
ר' יהודה בן ר' שמואל הכהן ז"ל
נלב"ע י"ג אלול תש"נ
ולע"נ רומיה ע"ה
בת רבי אהרן ז"ל
נלב"ע ט"ז אדר תשע"ב
ולע"נ מרת ברכה ע"ה
בת ר' יהודה הכהן ז"ל
נלב"ע כ"ב שבט תשע"ד
תנצב"ה

לרפואה של
השלימה של
האברך המופלג
שמואל יהודה
בן תנה רוזל
בתוך שאר חולי ישראל
נא להזכירו בתפילה
לרפואה שלמה

לעילוי נשמת
התרומם שליט"א
ובני משפחתו שיחיו
שיזכו לשפע ברכה
והצלחה בכל מעשי
ידיהם
ואך טוב וחסד ירדפום
כל הימים

פרשת תצוה - זכור - תשע"ה

גליון פורים

שנה תשיעית

באשר הגאון ר' אליהו חרבונא ז"ל, הותיר 'פתשגן הכתב' על עניני המגילה, דברים נפלאים השזורים בדברי המדרשים ופירושי רבותינו זצוקלל"ה, מסרו מקורביו את הכתבים ל'יודעי בינה' מקרב התלמידים, על מנת שיפענחו את מקורותיהם, מכיון שרבים מהדברים היו בגדר חידה וסוד ה' ליראיו.

אחד מתלמידיו, 'מר דהבא', שכחו היה גם גדול בציר, לקח את כתבי היד וצייר לפיהם כמה ציורים, ובאחד מהם, המודפס כאן עלי גליון, לא די שאבדו לו ה'כתבים' עם ה'מראי מקומות', אלא אף הוסיף מדעתו דברים רבים לתפארת הציור, וכעת נפשו בשאלתו, לידע מה מתוך הדברים הם מדברי רבו הגדול ז"ל, שליקט מתוך דברי רבותינו ז"ל, ומה הוסיף הצייר מן דיליה, כיד הדמיון הטובה עליו, ולפיכך פושט ידו אל הציבור הקדוש די בכל אתר ואתר, שיסייעוהו במלאכת שמים זו, לידע ולהבחין בין תכלת לקלא אילן, וכל הפושט יד נותנים לו.

ועל כן נקראים כל החכמים והנבונים (ומדין 'משפחה ומשפחה' כל משפחה באגרת אחת), להיות עתידים עד ליום שני' לסדר 'ויקרא - החודש', כ"ה ימים ל'ירח אדר', לבוא בכתובים עם מקורות נאמנים [מה הם הדברים הנכונים והמדויקים, ומה הם הדברים ששגג בהם התלמיד המצייר שליט"א], ובשכר זה יזכו ל'משאת כיד המלך' בעלמא דקשוט, ופירותיהן בעוה"ז כמפורסם לכל אומרי 'אלו דברים', על דרך 'פור המן נהפך לפורינו', בהגרלות המיוחדות לכותבי הפתרונות לשאלות וחידות המודפסים בגליון זה, אשר תנתן לכל משפחה ומשפחה, בשבע עשרים ומאה [מעות] מדינה, מלכות 'העידוד', אשר תשיב לכה"פ עשר תשובות המיוסדים על פי מקורות ברורים ומדויקים.

והכופל משנתו, ומשיב חכמים אחור בתשובותיו, על כל עשר תשובות נוספות, ימצא שמו כתוב בכפל בתיבת הפור, ויעלה זכרונו לברכה ולישועה [וישמע חכם ויוסיף דעת, שבגליון שבת זכור דאשתקד, הגענו ללמעלה מ'מאה ושמונים' פרטים, כאשר מתוכם יותר מ'עשרים פרטים' באו על ידי 'אגרות הפו(ת)רים', וגם בגליונא דהשתא, הפרטים המזומנים הם מנין ה'סמוך ונראה' לדאשתקד, והיד נטויה להרבות עוד ועוד על פי אגרות הפו(ת)רים, וגם על כגון דא נאמר, שכל המרבה הרי זה משובח, וכל המוסיף, מוסיפים לו].

התשובות ל'ציר', יתפרסמו בעזה"ת בגליון מיוחד לפרשת צו - שבת הגדול, הבעל"ט.

שאלות לציר 'מרדכי לא יכרע' - פורים תשע"ה

בציור ניתן דגש ללמעלה ממאה פרטים שצויירו על פי דברי חז"ל ורבותינו הראשונים וגם האחרונים, כאשר חלק מהדברים הם נכונים ומדויקים וחלקם לא, ומטרתם היא לעורר לעיין בספרי חז"ל והמפרשים בכדי לידע מה נכון ומדויק ומה לא [הציור השנה משלב בתוכו כמה זמנים ומאורעות גם יחד, כאשר תחזיתו עיני החכמים והנבונים].

בכדי להקל מעליכם את המלאכה, הצגנו בזאת שמונה עשרה נקודות [מתוך למעלה ממאה] שבאו לידי ביטוי בציור, שעליכם לחפש ולתור בספרים אם וכיצד היו, ולהשיב לנו דבר כדת של תורה עם מקורות נאמנים.

כמובן שרשימה זו של שמונה עשר הדברים, הינה פחות מחמישים מהעניינים הרמוזים בציור, וכל המבקש להחכים עוד ועוד, יוכל לעשות זאת בעיון בדברי חז"ל והמפרשים, ויכפיל וישלש ואף ידבע או יחמש את תשובותיו.

[בציור של שנה שעברה, הגיענו אלפים רבים של תשובות, מתוכם היו עשרות רבות של משיבים, שעמלו ושלחו כל אחד מהם כמאה תשובות ויותר!!!]

א. לוח השנה והתאריך שבו - האם בחודש שבט השתחוו להמן?
ב. האם היהודים השתחוו להמן?
ג. מדוע מרדכי לא השתחוו להמן?
ד. התלויים בחצר - האם בגתן ותרש עדיין היו תלויים בשעת גזרת השתחוויה להמן?
ה. מרדכי יושב בשעה המלך - באיזה שער?
ו. 'ויאמרו עבדי המלך...' - מי היו עבדי המלך?
ז. מה דיבר המן עם מרדכי?
ח. האם הגויים רצו להשתחוו להמן?
ט. האם השרים החשובים גם השתחוו?
י. האם צבע הבגדים של המן מכוון?
יא. הטלסקופ אצל המן - לשם מה נזקק המן לטלסקופ?
יב. למה נמשל המן?
יג. למה נמשל מרדכי?
יד. ארמון המלך - למי מיועדים הכסאות שבארמון?
טו. הילד היושב על יד אחשוורוש - האם הוא לאחשוורוש ילדים?
טז. המגש ביד מרדכי - מה טיבו?
יז. הצלמים על המן - כמה צלמים היו לו?
יח. שומרים בשער - כמה שומרים עמדו בסף?

על כל עשר תשובות על הציור המיוסדות על פי מקורות נאמנים, נכנסים פעם אחת להגרלה, והכופל משנתו בעשרים תשובות כג"ל, יוכנס שמו לזכרון בהגרלה שתי פעמים, וכן על זה הדרך, הזכרת שמו בהגרלה פעם נוספת על כל עשר תשובות נוספות [מלבד שאר השאלות והחידות שבגליון, שעל תשובת כל אחת מהן נכנסים פעם נוספת להגרלה].

הפרסים שבהגרלה לגליון זה:

עשרה זוכים, כל אחד בספר 'צדיק כתמר יפרח'
פרקים ממשנתו והנהגתו בקודש של מרן רשכבה"ג שליט"א,
המלאים באהבת תורה, יראת שמים ומידות טובות
עוד עשרה זוכים, כל אחד בספר 'קוראי עונג - דברי חכמים וחידות', שאלות וחידות, תשובות ופתרונות - מגליונות 'האיחוד בחידוד' תשע"ב.
עוד עשרה זוכים, כל אחד בספר 'קוראי עונג - נפלאות מתורתך', דברי תורה וסיפור ושאלה בציור - מגליונות 'האיחוד בחידוד' תשע"ב.
עוד עשרה זוכים, כל אחד בספר 'שבתא דיונקא', הלכות שבת המצויים בתינוקות ובילדים.

תוספת הגרלה מיוחדת ונפרדת:
בין הפותרים שישלבו שבעים וחמש תשובות ומעלה על סט ספרים 'אילת השחר על התורה' ה"כ

הציור נעשה לעילוי נשמת
ר' ישראל יהודה יוסף ב"ר משה ז"ל שפירא
נלב"ע כ"ד ניסן תש"ע
ורעייתו מרת הניה ע"ה
בת ר' אריה לייב אייזן ז"ל
נלב"ע ד' אלול תשע"א
ולעילוי נשמת
ר' מרדכי ב"ר אברהם ז"ל רובינסקי
ורעייתו מרת מלכה בת ר' יהודה ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת איש רב פעלים להצלת פליטי השואה ברוחניות ובגשמיות, גיטלר נלב"ע כ"ו אדר תשל"ה תנצב"ה	לעילוי נשמת ר' יצחק ב"ר שמואל נלב"ע ד' אדר תשס"ב ורעייתו מרת שבע ע"ה ב"ר דוד הלוי ז"ל נלב"ע כ"ז מרחשון תשע"א תנצב"ה	לעילוי נשמת מרת טוביא פיגא ע"ה ב"ר שמואל חיים ז"ל יום פטירתה כ"ג אדר תנצב"ה	לעילוי נשמת הרב מנחם זצ"ל בן מרים ע"ה תנצב"ה	לזכות רבני ותלמידי ישיבת 'דרכי הלל' חדרה	לעילוי נשמת מרת חסיה לאה ע"ה גולדשמידט ב"ר אליעזר זוסמן הכהן זצ"ל תנצב"ה	לעילוי נשמת עיריית ע"ה בת 'בלחט"א ר' חיים שיחי' דרובינר תנצב"ה	נדבת האחים יוסף ויעקב סלחי ה"ו לעילוי נשמת הוריהם ר' נסים בן יוסף ואמה ז"ל נלב"ע ו' סיון תשע"א ומרת שמחה ארלע בת זאק ורוזין ע"ה נלב"ע יד טבת תשע"ה תנצב"ה
--	---	---	---	---	---	--	---

באשר הגאון ר' אליהו חרבוניא ז"ל, הותיר 'פתשגן הכתב' על עניני המגילה, דברים נפלאים השזורים בדברי המדרשים ופירושי רבותינו זקוקללה, מסרו מקורביו את הכתבים ל'יודעי בינה' מקרב התלמידים, מהם, המודפס כאן עלי גליון, לא די שאבדו לו ה'כתבים' עם ה'מראי מקומות', אלא אף הוסיף מדעתו דברים רבים לתפארת הציור, וכעת נפשו בשאלתו, לידע מה מתוך הדברים הם מדברי רבו הגדול ז"ל, של הפושט יד נותנים לו.

ועל כן נקראים כל החכמים והנבונים (ומדין 'משפחה ומשפחה' כל משפחה באגרת אחת), להיות עתידים עד ל'יום שני' לסדר 'ויקרא' - החודש, כ"ה ימים 'לירח אדר', לבוא בכתובים עם מקורות נאמנים [מה הם הדברים הנכונים והמדויקים, ומה הם הדברים ששגג בהם התלמיד המצייר שליט"א], ובשכר זה יזכו 'למשאת כיד המלך' בעלמא דקשוט, ופירותיהן בעוה"ז כמפורסם לכל אומרי 'אלו דברים', על דרך 'פור המן' נהפך 'לפורינו', בהגדרות המיוחדות לכותבי הפתרונות לשאלות וחיידות המודפסים בגליון זה, אשר תנתן לכל משפחה ומשפחה, בשבע עשרים ומאה [מעות] מדינה, מלכות 'העידוד', אשר תשיב לכה"פ עשר תשובות המיוסדים על פי מקורות ברורים ומדויקים.

והכופל משנתו, ומשיב חכמים אחר בתשובותיו, על כל עשר תשובות נוספות, ימצא שמו כתוב בכפל בתבת הפור, ויעלה זכרונו לברכה ולישועה [וישמע חכם ויוסיף דעת, שבגליון שבת זכור דאשתקד, הגינונו ללמעלה מ'מאה ושמונים' פרטים, כאשר מתוכם יותר מ'עשרים' פרטים באו על ידי 'אגרות הפות'רים, וגם בגליונא דהשתא, הפרטים המזומנים הם מנין ה'סמוך ונראה' לדאשתקד, והיד נטויה להרבות עוד ועוד על פי אגרות הפות'רים, וגם על כגון דא נאמר, שכל המרבה הרי זה משובח, וכל המוסיף, מוסיפים לו].

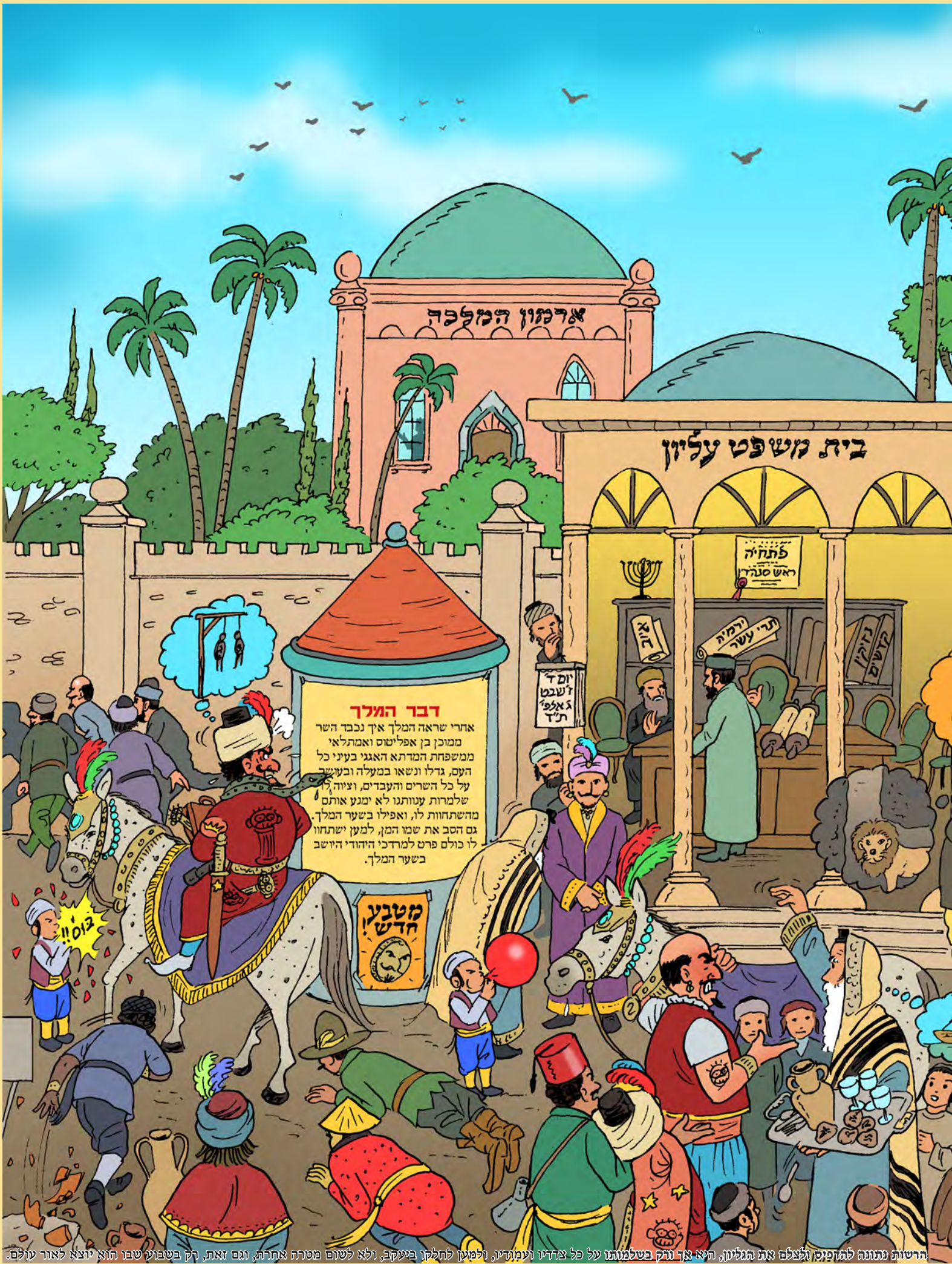
התשובות ל'ציור', יתפרסמו בעזה"י ת' בגליון מיוחד לפרשת צו - שבת הגדול, הבעל"ט.

על שטיפענחו את מקורותיהם, מכיון שרבים מהדברים היו בגדר חידה וסוד ה' ליראיו.
קט מתוך דברי רבותינו ז"ל, ומה הוסיף הצייר מן דיליה, כי הדמיון הטובה עליו, ולפיכך פושט ידו אל הציבור הקדוש די בכל אתר ואתר, שיסייעוהו במלאכת שמים זו, לידע ולהבחין בין תכלת לקלא אילן, וכל

אחד מתלמידיו, 'מר דהבא', שכחו היה גם גדול בצורה, לקח את כתבי היד וצייר לפיהם כמה ציורים, ובאחד

הרשות נתונה להחליט ולצלם את הגליון, היא אך ורק בשלמותו על כל צדדיו ועמודיו, ולמען להלקו ביעקב, ולא לשום מטרה אחרת, וגם זאת, רק בשבוע שבו הוא יוצא לאור עולם.

ישמחו במלכותך שומרי שבת ו'קוראי עונג'

הגליונות המפורסמים האיחוד בחידוד יוצאים לאור בספרים החדשים 'קוראי עונג'

המתנה הטובה ביותר לכל אחד
מתאים במיוחד ל'משלוח מנות'
להורים, למחותנים, לחתן,
לראש הישיבה, לראש הכולל,
לר"מ, למחנך ולמלמד,
וגם לעצמך ולמשפחתך!!!

ספורים

עם שאלה מרש"י
על הפרשה

וורט

דברי תורה על
פרשת השבוע

חידות

פתרונות

שאלות

אקטואליות
תשובות בהלכה

אלפי קוראי גליון **האיחוד בחידוד** מידי שבת בשבתו יכולים עכשיו להתענג
בקריאת דברי התורה, החידות והסיפורים, בספרים מכורכים ובאותיות מאירות עינים.

ניתן להשיג את הספרים בחנויות הספרים המובחרות, למוקד הקרוב: 058-3226115 | במייל: ichudbchidud@gmail.com

בשבוע זה הבעל"ט, ניתן להשיג את הספרים, גם במאה ועשר דוכני מכירת הספרים של י. בלוי, בבתי הכנסיות ברחבי הארץ.

ניתן להשיג את הספרים ברחבי ארץ הקודש במוקדים הבאים (מומלץ לתאם מראש):

ירושלים:

בית ישראל: 'ספרי הישיבה' (ליד ישיבת מיר) 02-5811080
בר אילן: 'וינקל ספרים' רח' אלי הכהן 15 02-6505036
גבעת שאול: רח' קהתי 1/14 02-6513504
מטרסדורף: רח' פנים מאירות 2/5 02-5375829
סנהדריה המורחבת: סנהדריה 138/42 02-5813776
עזרת תורה: רח' עזרת תורה 26 ק.קרקע 054-8463507
רמות: רח' תפארת רמות 83/3 02-5867485
רמת שלמה: רח' חזון איש 43/12 02-5710594
שמואל הנביא: רח' שמואל הנביא 86/1 02-5813340

בני ברק:

עזרא: 'ספריית-אחים גיטלר', שלמה המלך 2 03-5792612
בן זכאי: רח' בן זכאי 12/8 03-5703990
מרכז: רח' ישמח משה 12/3 03-6199223
משכנות יעקב: רח' אדמורי שאץ 14 03-6761537
נאות יוסף: רח' יואל 22/9 052-7615082
קרית הרצוג: רח' גניחובסקי 28/7 03-5706298
רבי עקיבא השומר: רח' השומר 40/11 03-5785324
רמת אלחנן: רח' אשל אברהם 12/1 052-7137781
שכון ו': רח' רימון 30/6 054-8491716

מודיעין עילית:

קרית ספר: רח' משך חכמה 34/4 08-9740727
קרית ספר: רח' אבני נזר 6 ק. 2+ 08-9740114
קרית ספר: רח' שאגת אריה 17/15 08-9760457
קרית ספר: רח' נתיבות המשפט 71/12 08-9741994
ברכפלד: רח' רבי עקיבא 30/9 08-9298192
ברכפלד: רח' יהודה הנשיא 12/12 08-9744072
ברכפלד: רח' רשב"י 7/12 08-9760577
נאות הפסגה: רח' הריטב"א 6/25 08-9298004
חפציבה: רח' חזו"א 23/13 054-8474199

בשאר אזורי הארץ:

אופקים - חזו"א, רבי יוסף קארו 45/1 052-7683394
אלעד - כיכר רביעית, רבי יהודה הנשיא 83/10 072-2502304
אשדוד - רובע ז', רח' רבי יוסי בן חלפתא 4/16 08-8649769
בית שמש - רמה ב', רח' ריב"ל 21/3 02-9993574
ביתר - גבעה א', רח' כף החיים 26/5 02-5806781
חיפה - נוה שאנן, רח' התיכון 86/2 054-8404142
רכסים - גבעה ב', רח' הרקפות 1/13 052-7121575
תפרח - רח' רמב"ם מזרח 63 08-9969073

אמצעי התאחדות

אזכור ארץ בני האשמה לייאור התקלה עם התקנים

שלפעת נשמעו מפי בעלי הממון והרגיש מתוך דבריהם אלו שיצר הממון והרצון לחוס עליו שלא ליתנו למגבית השוחד להעביר את רוע הגזירה, היא זו שהביאה לדירה נעלה זו של בטחון, ועל כך השכים כשעת מחשבה לו שלא קשה ששנים התקשה במגילה אסתר. שאלתי היתה, הסביר הרב, אחרי שהמן בא לאחשורוש והציע לו 'עשרת אלפים ככר כסף' כנגד הגזירה 'להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים', מדוע לא באו היהודים והציעו למלך 'עשרים אלף ככר כסף' לביטול הגזירה, ואחשורוש שאבד ממון בודאי היה מקבל את הצעתם בנידבות לב, והגם שאמר להמן 'הכסף נתון לך', כבר אמרו חז"ל שחמד את כספו. כעת מתורגמת שאלה זו, שכאשר החלו במגבית בין היהודים לביטול הגזירה, מד כל בעלי המעות השמימו זמירות חדשות על בטחון בה' ושינוי העתים שהשוחר כבר אינו מועיל, ועל כן לא ניסו אפילו להציע לאחשורוש הצעה כזו.

*

בסבלנות רבה ובצדק אחר צעד התקדם הכומר בתוכניתו. לקראת סוף הקיץ כבר היה נפגע אחד. הפגנע הראשון היה בעריש המושקה' שחבר את בית המרזח הממוקם, וכעת נשבר מטה לחמו, שהוכומר דאג שיתחתו בין מרזח במרכז העיירה, ואותו ניהל אחד מגויי הארץ שיובא ממקום אחר, שפתח במצעים גדולים ומשך אחריה את כל שתיני העיירה. פגיעתו הרעה של הכומר נמשכה גם בחודש לאחר מכן, בו אוספים את כל תבואות השדה לפני בוא החורף, וזוהי שעתם הגדולה של סוחר התבואה, שפגע לרעה בסוחר התבואה והמזון, שבאותה עת הכומר הביא למקומם סוחר תבואה ומזון ערלים שקנו מהתושבים את תוצרתם הקהלאית.

יחד עם פעולותיו אלו, דאג הכומר להלעיס את ערליו ומעמלותו השקירית הקבועה אודות רוע היהודים ומנהגם לעשוק את שכניהם הערלים, ועל כן כל ערל מחייב לדאוג להציל את העולם מידים הרעות ולעשות ככל יכולתו שלא להתעסק עמהם בשום ענין מסחרי, ועל ידי כך לכרות את מטה לחמם של יהודי המקום כדי שילכו למחנות אחרים וישיארו את שבעיתם הרעה רק עם ערלים. הראה על כך, עת הכומר, ברורה היא, שבעיתם המונה כמה מאות משפחות העובדים את עבודת כפיהם בעמל רב, היהודים סוחרים בתוצרתם ומוכרים אותה במחירי הפסד ליהודים אחרים, והם יוצאים לפסידים ועשוקים.

דברי הסתה אלו של הכומר נפלו על אוזנים כרויות ונתקבלו בלבבות הערלים שספורים בידם מעשיו אביהם לרדוף אחרי יעקב ושמיים הם כל הדלדמות להער ליהודים שנואי נפשם, ובקבוצות כך רובם המוחלט של ערלי העיירה הפסיקו את קשרי מסחרם עם היהודים, ומנעו ממכור או לקנות מהם דבר, רחק מיטעו שולי בין גויי העיירה, שאבה את היהודים והכריז ביושרם, המשיכו להתעסק עם יהודי המקום, אלא שבלחץ החברתי שהכומר לחץ עליהם, גם הם, מיום ליום הלכו למעט את העיסקים עם היהודים. **מצב** יהודי העיירה באותם ימים היה בני רע, קשוי הלכלכלה הלכו וגברו, ונראה שהמצב הולך ומחמיר בלא שום תקווה לעתיד. אך יהודי העיירה ובראשם רבם התחזקו באמונה בה' שבו בשטח ועלי נשענו, והוסיפו תפילה מרובה, שה' יושיעם מאותו רשע מרועם שכל יצר מחשבות ליבו רק רע כל היום. חיזוקם זה של בני העיירה היה הרבה בזכות דרשותיו של הרב בכל שבת ושבת, בה הרבה לעורר את לבו עדתו וחיזק את ליבם במאמרו חז"ל וסיפורי אמונה ובטחון.

עצה אחת מבוטחת יש לי, נהג הרב בלומר בדרשותיו, והיא, לומר 'פרשת הקן' בכל יום במחנות והבתבונות, שכל האומר פרשת הקן בכל יום כתב חז"ל מבוטח הוא שלא יחסרו מזונותיו. בזמנים אלה בהם הרשעים רוצים להחסיק את מזונותו, דרך זו היא היחידה המבוטחת והבדוקה שבה אנו יכולים ללכת בבטחה, שבהצטרפותם לתפילות היושעים מעומקם הלב, והבטחון האיתן בה' שיחיש לפניהם, נזכה לישועה במהרה. **וועלוועלה** ספג העיירה, היה יהודי גדול מאוד במבנה גופו ולכן התאים למלאכת הסבלות שהאחר עשה במאמנות. כנגד גופו שכלל לא היה יחסי לרוב גודלו לעומת שאר בני העיירה, כך גם שכלו לא היה יחסי לעומת בני מקומו, מחמת דלותו וצמקנותו, ויתכן ובדין היה מגיע לו התואר 'קמקמן של העיירה'. וועלוועלה ששמע את דברי הרב יחד עם כל בני העיירה, שכל לביתו וביתו לקיים את הצעה המבוטחת, אך בשל בורות המוחלטת לא ידע שיש פרשה שנקראת 'פרשת הקן', ולאחר שחיפש ודפדף בל ספרי הקודש שהיו לו בביתו ולא מצא פרשה זו, הציעה לו רעייתו, שגם היא ניחונה במנת משכל מתאימה, שאולי הוא לא זכר בדיוק את דברי הרב, ובצעם כוונתו היתה שישארו 'מגילת אסתר' כבוונה בכל יום, שהרי הקן נזכר במגילה, ואולי אם שמה הנוסף של המגילה היא 'פרשת הקן'. אכן, כך אישר וועלוועלה את דבריה והודה לה' כל האשה החכמה שחננה ה', ומאותו יום ואילך אמרו בני הזוג בכל יום את כל מגילת אסתר כבוונה גדולה.

כשבאחד מימי חנוכה תינה וועלוועלה את צערו בפני לייביש שואב המים, על מצב הפרנסה הקשה, תוך כדי הדברים, אמר, שהוא מקוה ששופו של הכומר יהיה ממן, שאלו לייביש מדוע אינו אומר כמו 'אנטיכוס' או כל דשע אחר השייך לחנוכה, ומה הלך לו לנודד עמך להרשע, הגם שבחנוכה יום יום מזכירים גם את המן הרשע, לבית הרביעי בפומן 'מקוץ צור'. 'קלות קומת' גרוש בקש אגני בן הפקדא. ונהיתה לו לפח ולמוקש ונגאנתו נשקתה. ראש ימינו נשא. ואולי שמו מחיית. רב בניו קניינו על פרשת הקן תלית. ימינו וועלוועלה, לא יום אני מתפלל עליו בפרשת הקן שימות מהרה ואתה שואל אותי מדוע אני נזכר בהמן הרשע. **לייביש** הבין מהרה את טעונו של וועלוועלה, שהחליף את 'פרשת הקן' ב'פרשת הקן', והעמידו על טעונו זה, ובכדי לפייס את דעתו שלא יחשוב שחיליה הוא פרש המחזור ולא עשה כדעת הרב, הסביר לו לייביש שבאמת רעייתו החכמה צדקה עד מאוד, שהכומר של העיירה באמת רשע כמו המן הרשע, ומתאים שיכונה מהיום והלאה בשם נגאי זה של 'המן הרשע'. למחרת בבוקר שליליביש ערך את סיבובו במילוי המים בביתם, דאג ליידי את כל בני העיירה על כינוייהם החדש של הכומר, שיקרא 'המן הרשע', ואף הוסיף בביתו כבוד לוועלוועלה, שכדוהע לכל שהרעיון מאחורי כינוי זה, הוא מוועלוועלה ורעייתו.

כינוי זה שדבק בכומר, לא הועיל להסיר מעמלים את קושי גזירותיו וההתמודדויות עמהם, אבל זה עזר להם להתחזק באמונה שלימה בה' ובתפילה מעומק ליבם השבור, שמהרה ה'

ושאר ענפי ההתשדלות שהותר ליהודים לעסוק בהם באותם הימים.

במהלך עשרות השנים האחרונות, ברוב הזמן, חיי הקהילה התנהלו על מי מנוחות, בהנהגתו הרמה של מורם ורובם, שימש להם דמות מופת כיצד צריך להראות יהודי בכל אורחותיו, ולאור דמותו הקורנת גידול את ילדיהם, כאשר תושבי העיירה עושים מלאכתם עריא ותרותם קבע, וקובעים עתים לתורה ומבקשים לגדל את בניהם לתורה וחופה ומעשים טובים.

המצב האידיאלי הלזה, שבעיירה זו ניתן להיות בשלוה יחסית עם השכנים, למצוא פרנסה ולגדל את הילדים בתוככי קהילה עם מלמד ושאר הצרכים, הביאה בעקבותיה עוד כמה משפחות לקבוע את משכנם בה, ובחסד ה' עליהם, באותה עת אנדריי סמילטוב אחד מגויי הארצות שהעורר במקומם עלה לגדולה בהתעשרותו הפאמאמית שבה מתוך טעות מסחרית שהתבררה כמכה של זהב, ובעקבות כך הוצרך אותו ערל לכמה 'יהודים' שיעזרו לו בעסקיו, ומחמת כן יכלו להקלט בעיירה משפחות יהודיות נוספות והתגורר בה, דבר שהביא נוספת ברכה וקדושה, תפילותיה היו בשיעור גבוהר של 'ברוך עש', ואף עוד כמה 'יהודים' יכלו להוסיף מעט פרנסה לביתם, כשישמשו כמלמדים לילדי המשפחות הנספות, וזאת מלבד מה שכל יהודי נוסף המגיע להתגורר במקום, אם אינו מאותם אנשי דמים ומרמה הרודפים אחר המחלוקת ומנסים להבעירה בכל מקום אחר, הרי שמוסיף לכל אחד מבני המקום בכל הבחינות והמעלות. **במשך** השנים הקהילה הלכה וגדלה עד כי מנתה כארבעים משפחות. באותם ימים הייתה לרב המרא אדארת ענדנ, שמתוך משפחות חסידיו היו עוד של 'פרושים' שישבו כל היום בבית המדרש ועסקו בתורה בהתמדה גדולה, ועמם יכל הרב לשוט ברחבי ים התלמוד, לצלול לעומקו ולשלות ממנו פנינים יקרים ונבכדים, לדון בפניניה את פסקותיו ויחידיו נשאו ונתנו כדל של תורה להגיע לאמת לאמת של תורה.

בני הקהילה שראו זכות גדולה להחזיק ולתמוך בעין יפה בפרושים ובבני משפחותיהם, השתדלו לעוררם ולסייעם, כל אחד באחד שיכונה ה', אלא שדבר פשוט הוא שאם תושבי העיירה עצמה שעבדו קשות לפרנסתם, חלקם עניים היו, ולא תמיד היה להם ביהם לחם לכל בני ביתם, לא אחת כמה וכמה היה מצבם של הפרושים ובני משפחותיהם, הפרושים ובני משפחותיהם העריכו כל עזרה וסיוע והודו לכל מי שגמל עמם חסד, שבזכותם הגדולה זוכים הם לעסוק בתורה ועמל כל הימים, ונטולים המה עממם חלק בראש.

*

חלק מבוסל של המצב הטוב ששרר בעיירה, גלגל ה' שלא על ידי זכאי, על ידי הכומר הקשש של העיירה, שרוב זקנותו היה טרוד במחלותיו הרבות, ומחמת כך לא היה פנוי להציק ליהודים או לדרב כנגדם, מה שנהג לעשות תימהו הערעים. וכאשר אין מי שיעביר את שנאת ישראל בלב גימיו הנבערים, יכולים המה להיות עם היהודים על מי מנוחות ולסחור עמהם, ואף לגלות את מעלותיהם של שכניהם היהודים.

בימים שהכומר הקשש של העיירה חלה את חוליו האחרון, היו יהודי המקום מודאגים וחוששים מסופו ואחריתו, שהרי אם ימות, מי יודע איזה כומר יבוא במקומו לעיירה ועד כמה יהיה חזור בשנאת ישראל עזה, ויבקש לעורר להם צרות כמנהג המכורים שבאותה עת, עד שהיו מיהודי המקום שחשבו שצריך להתפלל לרפואתו של הכומר הקשש. חשש וספק זה של היהודים לא נמשך זמן רב, ותוך שבועיים נתבררה להם המציאות החדשה במניה עם עומדים, שכומר עזיר ומשולח מילא את מקומו של הכומר הקשש שכבר היה בין המתים, בשל חוליו שהחמיר והתדרדר מהרה.

הכומר הצעיר שביקש להוכיח לראשי הכנסיה על טיבו ומעלות, החל לרדוף את היהודים ולהציר את צעדיהם, שכברשו ובראשונה עשה זאת על ידי נאומיו בשבועיים בתפילה, בה דיבר בכל עת בנגות היהודים ומעשיהם, שטרמים את הערלים ועושקים מהם את כספם ועמלם הרב, והתושבים הנבערים של העיירה, קיבלו את דבריו באוזניים קשובות ודברי הלבו נתיישבו על ליבם. **אם** בתחילת חשבו היהודים שמדובר רק בהתלהבות ופאתוסות של הכומר בשל מינויו החדש, וכדוע זמן מה ירגע ויחילל לעסוק בעניניו האישיים, לצבור מעות ורבותו ולאכול ולשתות, כדרכם של המכורים לכל קמקות משותיהם, לא עברו ימים מרובים ונתגלה להם הדבר, שהכומר בנה והציב לעצמו תוכנית ברורה כיצד לפגוע ביהודי המקום עד שלא תיוותר להם ברירה רבה, אלא לעזוב את המקום ולתור לחפשי את מקום חדש.

התוכנית של הכומר היתה, שבראשונה יפגז ביהודים המבוססים יותר בעיירה, אלו העוסקים במסחר, שידאג שהערלים לא יעסקו עמם במסחר, ועיבר את המסחר ליהודי הטובים שאף יוסיפו להתמן אותו באחוזה מרווחיהם, וכך יפעל לפתיחת בין מרזח נוסף על ידי חבר אחר, ויאסור על התושבים ללכת לבית המרזח היהודי, לאחר מכן, כאשר היהודים יהיו לובים עניים ומרודים, יקל עליו לטפל גם באחרים, לאסור על התושבים לקנות בדורים מהרוכלים, לרכוש מים וחלב משואב המים והחלב, ואף לא להזדקק לשירותי הסנדלר והנפח, אלא רק להתעסק עם ערלים שמכמותם.

באותם ימים נערכה בבית הרב אסיפת חרום של כל ראשי המשפחות היהודיות, בה ניסו לטכס עצה כיצד ניתן לקדם את פני הרעה ואף להפך את עצתו הודונית של הכומר. הרב הביע את ההרואי ליבו, שעליהם לעשותו כפי שיקבי מרבותיו אודות הדור של פועלים עם רשעים שכמותו, כמבוא בתשובות מיימוניות (על ספר קנין תשובה כ"ו), שהיה על ידי 'לחיות יד חסיציה', שבידוע אין כמו תניית שוחד בכדי להטות את הלב מכל המטרות אלהם חותרו הוא להגיע, ואמנם לכאורה כאן זה לא כל כך מתאים שיועיל תניית השוחד, אבל בעל להשתדל במה שבידינו. כשמעו בעלי הממון את דברי הרב, החזיקו לפקוע ביכולתם, בטענה שבדורות עברו שיטה ודרך זו עזרה והועילה, אך בעידן זה, המכרים הם יותר אדוקים והשוחד כלל לא יועיל ויש לונו לבטוח בה' שיציל אותנו.

הרב התפלל מדברי הבטחון האיתנים

המתבונן בדברי הימים של אומות העולם, יראה כיצד ברוב ישוביהם עברו עליהם שנותיהם בטוב ובנעימים, עם ההתמודדויות הגרולת של החיים, ואחת לכמה זמן עבר עליהם צרה גדולה של דבר או חרב, אך כעבור כמה מאות שנים ולפעמים קצת יותר, לא נשאר מהם שריד ופליט, לא מחמת כיושם על ידי שונאיהם שגברו עליהם והרגו והשמידו אותם, ואם מסיבות ומאורעות שונים.

להיפך מזה ממש הוא מצבה של האומה היהודית, שמאז שעמד אברהם אבינו והכיר את בוראו והכיר עליו כמנהיג העולם, עבר רדיפות וצרות, שפגתם בהשכלתו לאור כשדים, והנס הגדול שה' עשה עמו שהצילו והוציאו ממנו בלא כל פגע, ולאחר מכן היציאה מארץ מולדתו ובית אביו, וצרת פלשתיים וצרת מצרים. הגיד על חיוו לפריה (בראשית מ"ז ט'), על בלעז נקדם היו ימי שני חיי, ולאחר מכן סבלו בני ישראל במצרים בשעבוד נוראי וגזירות קשות ומרות, כשיצאו ממצרים ובאו לארץ ישראל, הרי בכל עת זמן שחלשו בשמירת התורה והמצות, סבלו מבעיתים הגויים, ששלטו עליהם והכבידו את עולם עד שה' ריחם על עמו ושלח להם את השופט שיצילם, ושוב לאחריו סבלו מהגויים וחותרו לחילה.

מאז חורבן הבית בראשונה שהחלו הגלויות ושוב בחורבן הבית בשניה, שגליו מוצאנו ונפוצנו בין האומות, שה פזורה בין שביעים אבנים התפצים ומנסים בעל עת לגלות חיים, באופן טבעי ונורמאלי כלל לא היה לנו סיכוי להתקיים. בקרוב לאלפים שנות גלות אלו, אימפריות קרסו ומדינות נפלו, מלכויות אבדו ואומות שלמות נעלמו, ואילו עם ישראל עומדים וקיימים, למרות כל הקשיים והייסורים, הרדיפות והשטודות, על אף שאנו עם בלא ארץ ושלטון, בלא מלכות וכח שררה, ואף תורתנו שלמה היא ולא נפק ממנה אפילו אות אחת וניקוד אחד, כל דבר חכמים קיימים. מציאות נסית זו היא מהנסים הגדולים ביותר, כפי שכתב העיבץ' בהקדמה לסידור הנקראת 'סולם של אל': "חי נפשי בהתבונני במלאות אלה, גדול אצלי יותר מכל נס ונפלאות שעשה השי"ת לאבותינו במצרים ובמדבר ובארץ ישראל, וכל מה שארך הגלות יותר, נתאמת הנס יותר ונודע מעשה תוקפו וגבורתו...".

היכולת של אבותינו לעמוד במציאות הקשה והנוראה הזו, של צרות צרורות גזרות ושמדות, היתה אף ורק בזכות התורה הקדושה, שבה עסקו ועמלו ואת מציאותה קיימו במסירות נפש. המצב הנוראי היה 'גולה אחר גולה, קלטה יהודה קלה'. וזה כל היים וזה, דורש וקבש את לה'. כשבאותו הזמן 'העיר הקדש והמחוזות, היו להקפץ ולבולות' וכל מציאות קטבולות וגונות, והם על זמן ומצב זה ידעו כל בית ישראל כי 'אין שיעור רק התורה האמת, שבזכותה נזכה שה' ישוב ברחמים על שארית ישראל וישיענו למען שמה'.

עוד זאת עמדה להם, והבטחת הברורה של ה', שנאמר גם על התקופות הקשות והנוראות ביותר (ויקרא כ"ו מ"ד), "ואנך גם את ביהותם בארץ אביהם לא מאסתי ולא נעלתים לנכלם להפך בריית אדם כי אני ה' אלהים", וכדשתת של שמואל במגילה י"א א': "לא מאסתי בימי יוונים. ויתן נגלתי, בימי אספסיאס לנכלתי, בימי המן. להפך בריית אדם, בימי רומיים. כי אני ה' אלהים", בימי גוג ומגוג, והייתי שה' ישבע ברית שלי לא יחליף את שימא באומה אחרת, ובסופו של דבר ישוב וישיענו ברחמי שנית לעיני כל חי ויהיה לנו לאלוקים, בגאולה השלימה במהרה בימינו.

יתר מזו כותב ומבאר באריכות רבה רבינו מאיר שמחה זצ"ל מדינסק בספרו משך חכמה (ויקרא כ"ו מ"ד) שכל הצרות הללו יחס הם קוים של ישראל בגלות הגורא, שבלעדיה חלילה להם שום אור גרים בארץ נכריה, ותדעך הצפייה לישועת ה' הרוחנית בזמן המיועד, ויבואו חלילה להטיל דופי בקדמונים, לערער במה מחבתיים אבותיהם, ובקשו להתגדר על רבותיהם, וסופם ישכחו שחבתיים יעזבו לימוד התורה הקדושה, ולמדו לשונות לא להם עד כי יחשב שברליו היא ירושלים, ויתנהגו כמקולקלים שבין האומות, וכאשר מגיעים חלילה למצב כזה: "אז יבוא רוח סועה וסער, ויקראו זמנו מניחו יניחיהו לגוי מרוחק אשר לא למד לשוננו, ידע כי הוא גר, לשונם שפת קדשנו, ולשונות זרים כלבוש יחלוף, מחבתתו הוא גזע ישראל, ותנחומיו ניחומי נביא ח' אשר ניבאו על גזע ישי ואחרית הימים. ובלטלולו וישאח תורתו, ויקרא ופלפולה, יעשו ניחום מעט, יתעורר ברוש קודש, ובניו יוסיפו אומץ, ובחוריו יעשו חיל בתורת ה', ויגדו לפשט תורה בזה הגבול, אשר כבר נשכחה, ובוה יתקיים ויחזק אומץ. כה דרך ישראל מיום היותו מתנודד".

*

יסודות אלו שעמדו להם לכל ישראל בכל מקומות גלותם, עמדו גם ליימים של קהילת 'קרדליק' במחוז 'אנטוניה' שבמדינת פולין. בעיירה קטנה ונידחת זו, התגוררו כחמש עשרה משפחות יהודיות בלבד, מספר קטן ביחס לקהילות הגדולות, אך גם ציבור גדול ונכבד לעומת העיירות והכפרים בהם התגוררו יהודים בודדים בלא קהילה ובלא מנין. כנגד מספרם המועט של יהודי המקום, התגוררו בה כמה מאות משפחות ערלים, שרובם התפרנסו מענפי החקלאות למיניהם, ואילו רובם של ראשי המשפחות היהודיות התפרנסו ממסחר ורכילות

ניתן לקבל כל שבוט את הענין בפסק אבאמייל (אבל תשלום) המעניינים לקבל, לשלוח את שם התובנים בבית ברוך בתוספת מס' שלפון לברורים, המוערכת או למייל: ichudbchidud@gmail.com

תשובות לשאלות המתפרסמות בעלון זה, יש לשלוח בכתב בדור וקריא, בצירוף שם, כתובת וטלפון,

עד יום ה' כ"א אדר בשעה 23:00 בלבד לפקס' 9741115 - (08)

מחל' בקידומת 8 - 972 + [24 שעות] או למייל ichudbchidud@gmail.com

תשובות לציון פורים' ניתן לשלוח, עד יום ה' כ"א אדר בשעה 23:00 בלבד

להערות, הארות ותגובות וכל ענין העלון, ותורות והנצחות, יש לפנות למערכת בפסק ובמייל ח' ל

כל הכותבים שיש להם תשובות לפרשנות פסוקים או לשאלות אחרות, יתקבלו תגובותיהם בכתב בדור וקריא, בצירוף שם, כתובת וטלפון, עד יום ה' כ"א אדר בשעה 23:00 בלבד לפקס' 9741115 - (08)

